

NAVONOK NÁS KARANTÉNA ODDELUJE NO MŮŽEME SA MODLIŤ A BYŤ SPOLU DUCHOVNE¹ *Biskup-viroológ odpovedá na rozčúlené komentáre o koronavírusu*

Peter, biskup Kalačinský a Muromcevský je absolventom biologickej fakulty Moskovskej štátnej univerzity M. V. Lomonosova. Pracoval vo vedecko-výskumnom inštitúte prírodnofokálnych² infekcií v meste Omsk a obhájil dizertačnú prácu v špecializácii "Viroológia". Časopis "Фoма" ho poprosil, aby odpovedal na rozčúlené komentáre ľudí, ktorí nechápu, prečo sú potrebné vážne bezpečnostné opatrenia počas epidémie koronavírusovej infekcie.

V predošlých časoch sa počas epidémie do chrámov vždy chodilo!

Nie, nie vždy. Tí, čo tak hovoria, majú nedostatočné vedomosti z histórie, vrátane cirkevnej. Aj v minulosti boli izolácie a karantény. Nie je správne myslieť si, že to, čo sa dnes deje, je novo vymyslené opatrenie. Samozrejme, úroveň znalostí o príčinách a priebehu epidémii bola úplne iná, než je dnes. Ale aj vtedy ľudia vedeli, že zastaviť mor, cholera a kiahne je možné len karanténou. A v mnohých prípadoch sa chránili a modlitby čítali z domu.

Dnes sa veľa hovorí o počine metropolitu Filareta, ktorý Moskovčanov povzbudzoval a zhromažďoval na modlitbu, no tento počin je výnimočný. Pripomínam, že iný biskup, tiež Filaret, no nie moskovský ale černigovský, uskutočňoval ten istý počin počas cholery, nakazil sa a lekári ho už nedokázali zachrániť. Bolo to v roku 1866.

Keď hovoríme o nákazlivých chorobách, tak hlavný počin duchovenstva viac spočíval v navštevovaní nemocníc alebo dočasných barakov, ktoré boli plné nakazených ľudí. To vždy bolo a bude veľkým rizikom, a tiež svedectvom počinu skutočných pastierov. No od ľudí sa vyžadovalo iné. Chorým sa vtedy snažili dávať prijímať alebo oddelene od tých, ktorí boli považovaní za zdravých (chápate, vtedy nemali dnešné vedomosti o prenose vírusu), alebo doma, alebo v nemocniciach.

Od čias apoštolov sú nám dané slová o poslušnosti predstaviteľom štátu. Na rozdiel od prenasledovania kresťanov, karanténne opatrenia Cirkev prijímala s pochopením, a nikoho neznepokojovalo, že v zákonoch Ruského impéria boli tiež predvídavo opísané situácie s dočasným uzavretím chrámov v časoch epidémii. Nie, toto nie je odpadlivosť od viery. Všetci máme v zbožnej úcte spravodlivého Fjodora Ušakova. A viete, že sa mu podarilo zachrániť posádku jeho lode a mesto Cherson počas epidémie moru? V meste bola zavedená veľmi prísna karanténa a verejné bohoslužby boli zakázané.

Admirál Ušakov postavil hliadky na vstupech a výstupoch do a z mesta, všetkým prikázal ostať doma a nakazených izoloval. Choroba bola porazená a admirál vyznamenaný medailou svätého Vladimíra. A vidíme, že Cirkev mala absolútne pochopenie pre jeho opatrenia ako vodcu. Bol to hlboko veriaci človek, ktorý sa stal svätým orodovníkom pred Božím trónom!

Mnohí si pamätajú jedeného z patriarchov sovietskej doby, patriarchu Pimena (Izvekova) a veľmi si ho ctia. A či viete, že v čase, keď bol správcom patriarchálneho trónu, asi rok pred zvolením za patriarchu, bol účastníkom boja proti prepuknutiu cholery v južných oblastiach Sovietskeho zväzu? Postihnuté boli Kaukaz, Astrachanská oblasť, Odesa. Nešťastie hrozilo celému štátu.

Aj vtedy bol podpísaný dekrét, v súlade s ktorým bolo kategoricky zakázané prikladať sa k ikonám, a prijímanie veriacich bolo požehnané v prípade choroby výlučne doma. V Cirkvi to nevyvolalo žiadne zmeny v postoji k patriarchovi Pimenovi a spoločný postup štátu a Cirkvi umožnil rýchlo premôcť veľmi nebezpečnú chorobu s minimálnymi stratami.

Toto sú len niektoré príklady, o ktorých vieme. Kto chce, môže študovať príručku duchovného³, ktorá bola vydaná na konci 19. str. V príručke vnímavý čitateľ objaví opatrenia

¹ <http://www.patriarchia.ru/db/text/5622601.html> uverejnené 15.04.2020.

² Fokálny – ložiskový, miestny.

³ Настольная книга.

ako pre duchovného, tak aj pre veriacich v súvislosti s epidémiami. Dnešné udalosti nás nútia vnímavejšie študovať dejiny pravoslávia konkrétne v súvislosti s touto témou, ktorá u časti národa vyvoláva otázky. Toto je ďalší skutočný dôkaz. Myslím, že udalosti dneška prinútiť ponamáhať sa zvlášť cirkevných historikov, aby ľudia bez pochybností počúvali hlas hierarchie a preukazovali rozumnú poslušnosť štátnej moci.

Dôležité je pamätať si, že bohoslužby sa v našej Cirkvi aj naďalej slúžia. Naš štát zažil omnoho horšie časy z pohľadu možnosti prijímať sviatosti a pastoračnú starostlivosť. Nemali by sme zabúdať na časy, keď na teritóriu našej vlasti boli zatvorené alebo zničené skoro všetky chrámy, duchovní boli väznení a často ich čakala mučenícka smrť. No modlitba znela aj vtedy, veriaci sa vo všetkom snažili podporiť svojich biskupov a duchovných, modlili sa tajne, tajne do väzníc prinášali Sväté Dary. Bolo to smrteľne nebezpečné.

Dnes sa slúžia liturgie, pre veriacich sa uskutočňujú priame prenosy bohoslužieb, duchovní navštevujú seniorov a dávajú im prijímať doma. Porovnajme dnešnú situáciu s tým, čo sa dialo v 20. str.

Veriaci majú požehnanie patriarchu ostať doma. Toto je odpoveď Cirkvi, toto je pomoc našej vláde, našim lekárom a dobrovoľníkom, ktorí dnes s epidémiou bojujú. Do našej viery nikto nezasahuje. Jednota Cirkvi sa preveruje ináč, v uvedomení si toho, že kdekoľvek by sme sa modlili, či počas bohoslužby v chráme alebo doma, Christos je medzi nami. Navonok nás karanténa oddeľuje, no môžeme sa modliť a byť spolu duchovne. Netreba sa báť. Zjednocuje nás samotný Pán.

Nebezpečenstvo je zveličené. Je tu epidémia SARS! A žijeme bez akýchkoľvek opatrení!

Ľudia, ktorí tak hovoria, nemajú ucelenú informáciu. V podstate veria tomu, čo sa píše na internete. Porovnávajú čísla úmrtnosti rôznych chorôb vo chvíli, keď v mnohých štátoch koronavírusová infekcia ešte len naberá na sile. Seriózni špecialisti dnes nemôžu hodnotiť všetky následky odohrávajúcich sa udalostí, no je im absolútne jasné, že takáto epidémia tu už dávno nebola. Je to nový, neprebádaný vírus. Je veľmi nákazlivý a prenáša sa kvapôčkovým spôsobom.

Takéto prísne bezpečnostné opatrenia nie je možné považovať za niečiu výhodu, za nejaké mýtické sprisahanie činovníkov. Všetky štáty sveta budú pre karanténu znášať veľké škody.

Zatiaľ naň nemáme žiadny liek, neexistuje vakcína, nakazili sa ním a zomreli mnohí lekári, nepozerajú na to, že sa snažili dodržiavať všetky bezpečnostné opatrenia. Lekári sa dnes obetujú pre naše životy a zdravie.

Pozrite sa, čo sa deje v Španielsku, Taliansku, Veľkej Británii a USA. V Číne sa počet nakazených podarilo znížiť len za cenu prísnej karantény. V Taliansku lekári plačú a hovoria: „Musím rozhodnúť, koho žiť nechám a koho nie“.

Je to veľmi nebezpečná choroba. A ak nebudeme reagovať na predpísané bezpečnostné opatrenia, bude ešte horšie ako v Taliansku. Či si myslíte, že 10% úmrtnosť je len vtip?!

Verte, to nie je SARS. Podľa štatistiky človek chorý na SARS alebo chrípku nakazí okolo seba menej ľudí než ten, kto je nakazený koronavírusom. Možno ste nezaregistrovali informáciu z Južnej Kórei o takzvanom pacientovi 31. Tým 31-m pacientom s diagnózou koronavírus bola farnička chrámu cirkvi Ježišovej kultu Sinčchondži, ktorá o svojej nákaze netušila a počas troch dní navštívila niekoľko verejných miest. Infikovala stovky ľudí. Infikovaných bolo 544 ľudí, ďalších 9000 bolo umiestnených do karantény.

Len jediný človek nakazil niekoľko sto ľudí. Vec spočíva v tom, že niektorí ľudia vírusy šíria omnoho intenzívnejšie. Vedci nevedia prečo to tak je. Táto otázka je predmetom výskumu, ako samotný vírus. Všade sa správa rôzne, vidíme, že rýchlo sa mení a mutuje.

Som virológ a keď som pracoval v svojom obore, musel som skúmať nové druhy ochorení a prijímať patričné epidemiologické opatrenia, čiže to, čo dnes robí štát. Preto dnes nemám žiadny dôvod štátu neveriť.

Budem opakovať po expertoch: dnes, keď nemáme vakcínu, prenos vírusu môže zastaviť iba karanténa. Tento vírus parazituje hlavne u ľudí a žije pokiaľ sa prenáša. Niektorí ľudia si neuvedomujú, že môžu byť nositeľmi, alebo byť chorí bez symptómov. Neuvedomujú si, že prispievajú k prenosu vírusu. Tento prenos môže byť zastavený len tromi spôsobmi. Alebo sa človek uzdraví, alebo zomrie, alebo sa uzavrie a ostane v karanténe. Počas karantény sa prenos vírusu zastaví. V danej veci netreba byť špecialistom, aby sme pochopili, že nemôžeme byť suchou slamou v senníku. Okrem toho je to aj otázka o našej zodpovednosti vo vzťahu k blíznym, ktorých môžeme neúmyselne ohroziť.

Bát' sa, že sa nakazíme v chráme, kde je všetko duchovenstvo, je malovernosť!

Christos vždy pripomínal význam viery svojim učeníkom. Vezmime si úryvok z Evanjelia, kde otec prosil Pána, aby uzdravil jeho syna z epilepsie. „*Môžeš veriť? Všetko je možné tomu, kto verí*“, odpovedal Christos prosiacemu. Vtedy otec povedal: „*Verím Pane. Pomôž mojej nevere!*“. A táto pokorná „malovernosť“ sa ukázala ako dostatočná pre to, aby mu Pán preukázal milosrdenstvo. Pripomeňme si iné miesto z Evanjelia, kde samotný apoštol Peter sľuboval, dokonca pred tvárou smrti, že Učiteľa neopustí. Či môžeme pochybovať o viere budúceho popredného apoštola, na ktorej Christos, ako na kameni založil svoju Cirkev? Pravdaže nie. Avšak vidíme, že veľkej viery Petra sa v tej chvíli dotkla akási namyslenosť, pýcha, ktoré pokúšali Pána. Vtedy Božia blahodať odstúpila a do srdca apoštola sa vkradol strach. A až po jeho horkom plači sa blahodať vrátila.

Spomeňme apoštola Pavla, ktorý prosil Pána za svoje uzdravenie. Pavol správne pochopil Božiu vôľu a pokoril sa, keď bol chorý. Neskôr svojim učeníkom s nepokojom a starostlivosťou písal a prosil ich aby si chránili svoje zdravie. Podobné slová môžeme nájsť aj u svätého Jána Zlatoústeho, ktorý sám trpel chorobami, vyhľadával pomoc lekárov a druhým radil aby si chránili svoje zdravie.

Komu sa budeme podobáť, keď nebudeme venovať pozornosť reálnej hrozbe nakazenia sa nebezpečnou infekciou, zvlášť pre starších veriacich? Kto z nás povie, že má väčšiu vieru, než mali veľkí svätí? Hovoriť o svojej viere a byť presvedčený o tom, že Pán nás pred nákazou zachráni je veľká opovážlivosť (drzosť) a pokúšanie Pána. „*Nepokúšaj Pána, svojho Boha*“, nech sú pre nás tieto slová v prebiehajúcej situácii tými najdôležitejšími.

Kritici bezpečnostných opatrení pravdepodobne nechápu vážnosť dnešnej situácie. Vo chvíli, keď s vami rozprávam, v Cirkvi pracuje špeciálna pracovná skupina. Samozrejme, v prvom rade, rieši otázky o všestrannej pomoci ľuďom: patrí tam dodávanie produktov, liekov, zbieranie darov, kde to umožňuje kvalifikácia, tak aj pomoc v nemocnici. Do skupiny zároveň paralelne prichádzajú informácie, že u niekoľkých duchovných sa ochorenie potvrdilo, u niektorých sa prejavili symptómy a časť sa bohužiaľ nachádza v ťažkom stave. A my sa za nich modlíme.

Ich ochorenie nie je svedectvom malovernosti. V niektorých prípadoch je to nedostatočná opatrnosť, no v celku je to jedna z príčin, prečo sa činnosť duchovného nazýva službou. Je to cesta nasledovania Christa a Veľký pôst pripomína Jeho utrpenie a smrť na Kríži. Cirkev, svätynie, sviatosti, toto všetko zachraňuje. Avšak mnohí ľudia, bohužiaľ, doteraz nechcú počuť, že reč ide o záchrane nie kvôli blahobytu v tomto svete. Spása nespočíva v zbavení sa chorôb a smrti, ale v zjednotení sa s Bohom a Jeho nasledovaní už tu v tomto živote, pokúsiť sa vstúpiť do večného života, do Kráľovstva nášho Otca, vyhýbať sa duchovnej záhube. Hľa, prečo máme svätynie a sviatosti. Je nutné mať odvahu priznať, že naša viera sama o sebe pred chorobami nikoho neochráni. A čo viac, Christos nám predkladá podľa našich síl niest' svoj vlastný kríž kvôli nášmu večnému životu.

Správanie sa k Cirkvi ako k nejakej tlakovej komore s osobitou mikroklímou a sterilitou je plné pokúšenie. Takáto viera sa môže ukázať ako veľmi vratká. Choroba berie mladých aj starých, lekárov aj vedcov, pravoslávnych i katolíkov, moslimov aj ateistov. Človek môže

prísť do chrámu už chorý a nemusí o tom vedieť. Nakazí väčšinu z tých, ktorí stáli vedľa neho. Do chrámu často vchádzajú aj ľudia necirkevní, ktorí len zapália sviečku a idú preč. Nevedia, čo je to duchovné spoločenstvo, čo modlitba a sviatosti. Každý, kto do chrámu vstúpi, môže byť potenciálnym nositeľom vírusu.

Táto pandémia by mala pôsobiť ako vytriezvenie a pripomenúť nám, ako ďaleko sme sa od Boha vzdialili. Vo Veľkom pôste sme sa ocitli v situácii, keď sa zatvorili všetky zábavné zariadenia, keď sme sa oslobodili od veľkej časti každodenného zhonu a rozptyľujúcich nás návykov. Pre mnohých je táto situácia vynútená a nezvyčajná, no hockto ju môže obrátiť sebe na blaho. Ja v tom vidím Božiu prozreteľnosť pre tých, ktorí musia byť v režime izolácie. Nemali by sme dumieť, čo budeme doma robiť, ale ísť a pokorne sa modliť. Vpúšťať do srdca strach naozaj netreba. Všetko, čo robíme, robíme pre našich blízkych. Nasledujúc Christa Ho prosme o milosť a verme, že Pán je vždy a všade prítomný s nami. Povedané je: „*Lebo kde sú dvaja alebo traja zhromaždení v mojom mene, tam som uprostred nich*“⁴.

⁴ Mt 18, 20.